

Uusi tieliikennelaki kadunpidossa

Tilanne 29.5.2020

Hanna Kemppainen ja Johanna Vilkuna, Kuntaliitto

Sisältö

- Lainsäädännön ja soveltamisohjeiden tilanne
- Siirtymäsäännökset ja nopeasti vaihdettavat/tarkistettavat liikennemerkkit
- Pyöräilyn ja jakeluliikenteen ohjaaminen
- Suostumuksen antaminen liikenteenohjauslaitteesta ja tiedon toimittaminen Digiroadiin.

Lainsäädännön tilanne 29.5.2020

- **Tieliikennelaki** (729/2018)
 - Eduskunta hyväksyi 26.6.2018, voimaan **1.6.2020**
 - Kotihoidon pysäköinnin uudet säännökset hyväksytty eduskunnassa 9.4.2020
 - Ns. korjauspaketista osa hyväksytty eduskunnassa 9.4.2020
 - Loput korjauspaketista käsiteltäneen eduskunnassa syksyllä
- **Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käytöstä**
 - Hyväksytty valtioneuvostossa 20.5.2020, voimaan **1.6.2020**
 - Koskee käyttöä (ei suunnitteluohje)
- **Määräys liikenteenohjauslaitteista**
 - Traficom on antanut määräyksen 29.5.2020, voimaan **1.6.2020**
 - Määräykset koskevat kaikkia tienpitäjiä: liikenteenohjauslaitteiden mitat, värit ja muut tekniset asiat
 - Liikennemerkkipiirustukset siirtyvät osaksi määräyksiä

Kuntaliiton ajankohtaisia lausuntoja (5/2020)

- Kuntaliiton lausunto valtioneuvoston asetuksesta liikenteenohjauslaitteiden käytöstä
 - <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/luonnos-valtioneuvoston-asetukseksi-liikenteenohjauslaitteiden-kaytosta>
- Kuntaliiton lausunto ohjeesta liikenteenohjauslaitetietojen toimittamisesta Väylävirastolle
 - <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/kuntaliiton-lausunto-ohjeesta-liikenteenohjauslaitetietojen-toimittamisesta>

Milloin uudet liikennemerkit saatavilla? Milloin niitä saa alkaa käyttää?

- Liikennemerkkien mitoituskuvat ovat valmistuneet valmistajien käyttöön loppukevästä 2020.
- Uuden lain mukaisista merkeistä etuajo-oikeus- ja väistämismerkkejä, kiello- ja rajoitusmerkkejä, määräysmerkkejä ja sääntömerkkejä saa asentaa vasta 1.6.2020 alkaen.

Liikennemerkkien käyttö kaduilla -opas

- Kuntaliitto on päivittämässä opasta yhteistyössä kuntien sekä valtion liikennehallinnon ja Liikenneturvan edustajien kanssa
- Esille nousseita päivitystarpeita muun muassa:
 - Pyörätienjatkeen ajoratamerkinnyt
 - Pyörätien opasteet ja niiden käytön ohjeistus
 - Pyöräkatu
 - Yksisuuntaisen pyörätien ohjeistus
 - Kaksisuuntainen pyöräily yksisuuntaisella kadulla
 - Väistämisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa
 - Kiertoliittymäasiat
 - Pihakatu
 - Ajorataopasteet
 - Viitoitus: eri väriyhdistelmien merkkien käytön periaatteet
 - Isot ja pienet liikennemerkit

Muita uusia ja päivitettäviä suunnitteluohjeita

- **Väyläviraston ohjeet**

- Liikennemerkkien käyttö maanteilla (ent. Yleisohjeet liikennemerkkien käytöstä)
 - Luonnosversio tulossa toukokuun aikana
- Viitoituksen suunnittelu
 - Odottaa suunnitteluohjelmien päivitystä
- Palvelukohteiden viitoitus
 - Yritetään saada valmiiksi kesän aikana
- Tiemerkintöjen suunnittelu
 - Mahdollisimman pian
- Pyöräliikenteen viitoituksen suunnittelu
 - Lähes valmis
- Pyöräliikenteen suunnittelu (ent. Jalankulku- ja pyöräilyväylien suunnittelu)
 - Ohje korvaa vanhan ohjeen vain pyöräliikenteen osalta. Jalankulkua koskevat ohjeet säilyvät voimassa.
- Liikennemerkkien rakenne ja pystytys
 - Lähes valmis
- ELY-keskusten ohjeistaminen muutostilanteessa

**Siirtymäsäännökset ja
nopeasti vaihdettavat /
tarkistettavat
liikennemerkkit**

Tieliikennelain ja asetuksen siirtymäsäännökset (195 §)

- **Sulkuviiva, sulkualue ja varoitusviiva lain liitteessä 4.1 säädettyllä tavalla kolmen** vuoden kuluessa lain voimaantulosta.
- **Pyörätien jatkeen tiemerkintä kahden** vuoden kuluessa lain voimaantulosta.
- Tieliikenneasetuksessa (182/1982) säädettyjä liikennemerkkejä saa käyttää **10 vuoden ajan** lain voimaantulosta kuitenkin niin, että liikennemerkkit polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty (**C12**) sekä jalankulku ja polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty (**C15**) on otettava käyttöön tämän **lain voimaan tullessa**, sillä merkin sisältö muuttuu.
- Tieliikenneasetuksessa säädettyjä **tiemerkintöjä** saa käyttää **seitsemän** vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.
- **Kaksisuuntainen pyörätie** merkkien B5 ja D5 selitteessä esitetyllä tavalla **seitsemän vuoden kuluessa** lain voimaantulosta.
- Käytössä olevat **liikenteenohjausjärjestelyt** tulee muuttaa **asetuksen mukaisiksi** vuoden **2030 loppuun mennessä**.

C15

C12

Polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty sekä jalankulku ja polkupyörällä ja mopolla ajo kielletty

- Lain siirtymäsäännöksen perusteella C12 ja C15
 - Samalla voi harkita kaikkien merkkien C10 - C15 uusimista

C10

C11

C13

C14

C15

C12

P-paikat pysäköintikieltoalueen sisällä

- Valtioneuvoston asetuseronnoksessa määritellään:
 - pyöreää pysäköinti kielletty -merkkiä C38 ei saa käyttää.
 - pysäköintikieltoalueen C39 sisällä sallitut pysäköintipaikat tuleekin osoittaa sinisillä P-merkeillä E2-E4

C39

E2

E3.5

Nopeusrajoitus päättyy ja yleisrajoitus

- Nopeusrajoitus päättyy -merkki C33 palauttaa aina yleisrajoituksen.
- Esimerkiksi 40 km/h nopeusrajoitusalueella pistemäinen 30-rajoitus pitää palauttaa käyttämällä C32 -merkkiä ja Alue-lisäkilpeä.

C33

=>

Traktorilla ajo kielletty

- Kielto koskee ajamista traktorilla, jonka rakenteellinen nopeus on 60 kilometriä tunnissa tai sitä alempi.
- Kielto koskee myös ajamista moottorityökoneella ja kevyellä nelipyörällä.

C5

Pyöräilyn ohjaaminen

Pyörätien kaksisuuntaisuus on osoitettava lain mukaan seuraavissa tilanteissa

1. Risteävästä pyörätiestä varoittava merkki väistämisvelvollisuuden yhteydessä

- Merkkien B5 (kärkikolmio) ja B6 (STOP-merkki) yhteyteen tulee **seitsemän vuoden siirtymäajan** puitteissa lisätä lisäkilpi H23.1 osoittamaan autoilijoille risteävä kaksisuuntainen pyörätie.

H23.1

2. Pyörätie, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä sekä pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

- Lisäkilpeä (H23.2 tai H9.1) tulee käyttää myös merkkien pyörätie (D5), yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä (D6) sekä pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain (D7) yhteydessä.
- Muutokselle on annettu **seitsemän vuoden siirtymäaika**.

H23.2

H9.1

Pyörätien jatke

- Pyörätien jatke (tiemerkintä L4) merkitään jatkossa **vain, jos väistämisvelvollisuus** ajorataa ylittävää kohtaan on osoitettu liikennemerkillä B5, B6 tai B7.
- Pyörätien jatkeen tiemerkintä tulee merkitä säädetyllä tavalla **kahden vuoden** kuluessa lain voimaantulosta.
- **Huom.** Aiemmin laissa oli, että pyörätien jatke merkitään myös liikennevalo-ohjatussa ylityskohdassa, mutta vielä hyväksymättömästä korjauspaketista tämä virke on poistettu. Siten pyörätien jatketta ei merkittäisi liikennevalo-ohjatuissa ajoradan ylityskohdissa, ellei väistämisvelvollisuutta ole osoitettu liikennemerkeillä B5-B7. Ratkaisu on siis tärkeää toteuttaa niin, että **väistämisäytäntö on selvä myös silloin, kun valot ovat pois toiminnasta.**

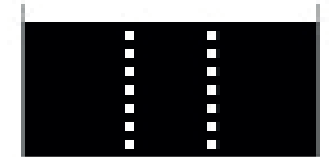
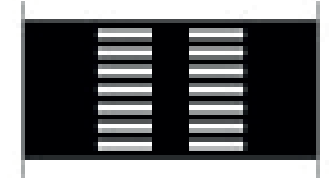
B5

B6

B7

L4

Väistämisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa

- Merkillä B7 osoitetaan, että ajoneuvolla ja raitiovaunulla on väistettävä ajorataa pyörätien jatkeella ylittävää polkupyöräilijää.
- Merkillä osoitetaan rakenteellisesti korotettu pyörätien jatke.
- Lain korjauspaketissa on ollut esillä, että liikennevalo-ohjatussa tienylityspaikassa merkillä voitaisiin osoittaa pyörätien jatke, jota ei ole rakenteellisesti korotettu. Tätä täydennystä ei ole vielä hyväksytty.
- Merkin kanssa käytetään aina pyörätien jatkeen tiemerkintää L4.
- Merkkiä ei käytetä yhdessä merkkien B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) tai B6 (pakollinen pysäyttäminen) kanssa.

B7

Väistämisvelvollisuus pyöräilijän tienylityspaikassa, käyttötilanteita

- Ajatuksena on, että merkkiä käytettäisiin vain silloin, kun väistämisvelvollisuus risteyksessä ei ole soveltuva ratkaisu.
- Merkin käyttötilanteita olisivat esimerkiksi pyöräilyn pääreitti, jos sitä risteävää liikennettä ei voitaisi osoittaa väistämisvelvolliseksi merkillä B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) risteyksen muiden järjestelyjen vuoksi.
- Jos samassa paikassa on suojatie, käytetään molempia merkkejä. Tällöin merkki E1 sijoitetaan ylemmäksi ja merkki B7 alemmaksi.

Pyöräkatu

Tienpitäjällä on mahdollisuus merkitä liikennemerkillä pyöräkatuja, joissa moottoriliikenne on sallittu vain pyöräilyn ehdoilla.

- Ajettaessa ajoneuvolla liikennemerkillä osoitetulla pyöräkadulla on polkupyöräilijälle annettava esteetön kulku. Ajonopeus on sovitettava pyöräilyn mukaiseksi.
- Pyöräkatu on yleensä tavallinen jalkakäytävillä varustettu katu, jossa voi olla myös osoitettua pysäköintiä.
- Ajoneuvolla pysäköinti pyöräkadulla on sallittu vain merkityllä pysäköintipaikalla.
- Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon saa pysäköidä pyöräkadun ajoradalla muuallekin, jos siitä ei aiheudu kohtuutonta haittaa.
- Polkupyörän ja mopon saa pysäköidä pyöräkadulla myös jalkakäytävälle, jos se ei haittaa kohtuuttomasti jalkakäytävällä kulkemista.

E28

E29

Pyöräkatu

- Pyöräkatu on aluemerkki, jolloin jokaiseen tulosuuntaan tulee sijoittaa alkamis- ja päättymismerkit.
- Pyöräkatumerkki poikkeaa kävely- ja pihakaturmerkeistä siten, että siihen ei sisälly nopeusrajoitusta eikä sen päättymiseen väistämisvelvollisuutta.
 - Pyöräkadulla nopeusrajoitus tulee siis osoittaa erikseen.
 - Suositeltava maksiminopeusrajoitus pyöräkadulla olisi 30 km/h.

E28

E29

Pyöräily yksisuuntaisella tiellä

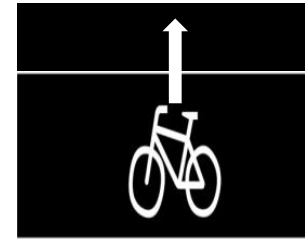
Yksisuuntaista katuja saisi ajaa polkupyörällä molempiin suuntiin, jos se liikennemerkillä sallitaan.

- Merkki C17 Kielletty ajosuunta
 - Merkin sivuuttaminen ajoneuvolla ja raitiovaunulla on kielletty. Merkin sivuuttaminen polkupyörällä voidaan sallia lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”.
- Merkki E14 Yksisuuntainen tie
 - Merkillä osoitetaan tie, jolla on yksisuuntainen ajoneuvoliikenne. Tiellä voidaan sallia kaksisuuntainen polkupyöräliikenne lisäkilvellä H12.10 varustettuna tekstillä ”Ei koske”.

Yksisuuntaisen pyörätien osoittaminen rinnakkaisella pyörätiellä ja jalkakäytävällä, esimerkki

- Jalkakäytävä ja pyörätie merkitään vähintään tiemerkinnoilla (jk ja pp symboleilla) ja lisäksi pyörätiellä voidaan käyttää suuntanuolta osoittamaan pyöräilijöille oikea kulkusuunta.

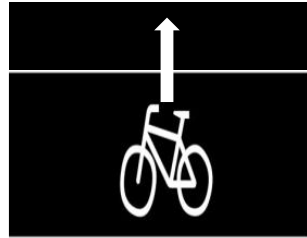
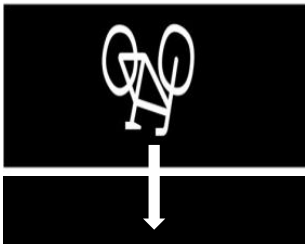
- Näiden lisäksi voidaan käyttää pienikokoista kielletyn ajosuunnan merkkiä, jolloin myös talvella pyöräilijöille on selvää kumpaan suuntaan pyörätiellä saa ajaa.
- Jalankulkijatiemerkinä on hyvä merkitä molemmista suunnista luettavaksi, jolloin se korostaa, että jalankulkuväylä pyörätien vieressä on kaksisuuntainen.

- Mikäli rakenteellinen erottaminen on mahdollista, kannattaa pyörätie merkitä pelkästään pyörätieksi (liikennemerkillä D5) <https://goo.gl/maps/bq1J3cxX9YvA8TSB7> eikä rinnakkaiseksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi (liikennemerkillä D7) <https://goo.gl/maps/Q6D2fSBJ3LyTgc8Q7>.

Kaksisuuntaisen pyörätien osoittaminen rinnakkaisella pyörätiellä ja jalkakäytävällä, esimerkki

- Kaksisuuntaisella erotetulla väylällä pyörätie on hyvä merkitä molemmista suunnista luettavilla tiemerkinnoilla. Lisäksi voidaan käyttää myös suuntanuolia.

Moottorikelkkailureiteillä sallitut ajoneuvot

- Uusi laki kieltää moottorikelkkailureiteillä vain moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajamisen.
 - Moottorikelkkareiteillä on mahdollista siis ajaa polkupyörällä (esim. fatbike) ja poro- ja koiravaljakoilla.
 - Reitinpitäjän tulee heti lain voimaantullessa merkitä ne reitit (esim. käyttämällä tekstillistä lisäkilpeä H24), joilla moninaiskäyttö ei ole sallittua.

Jakeluliikenteen ohjaus

Kuormauspaikka

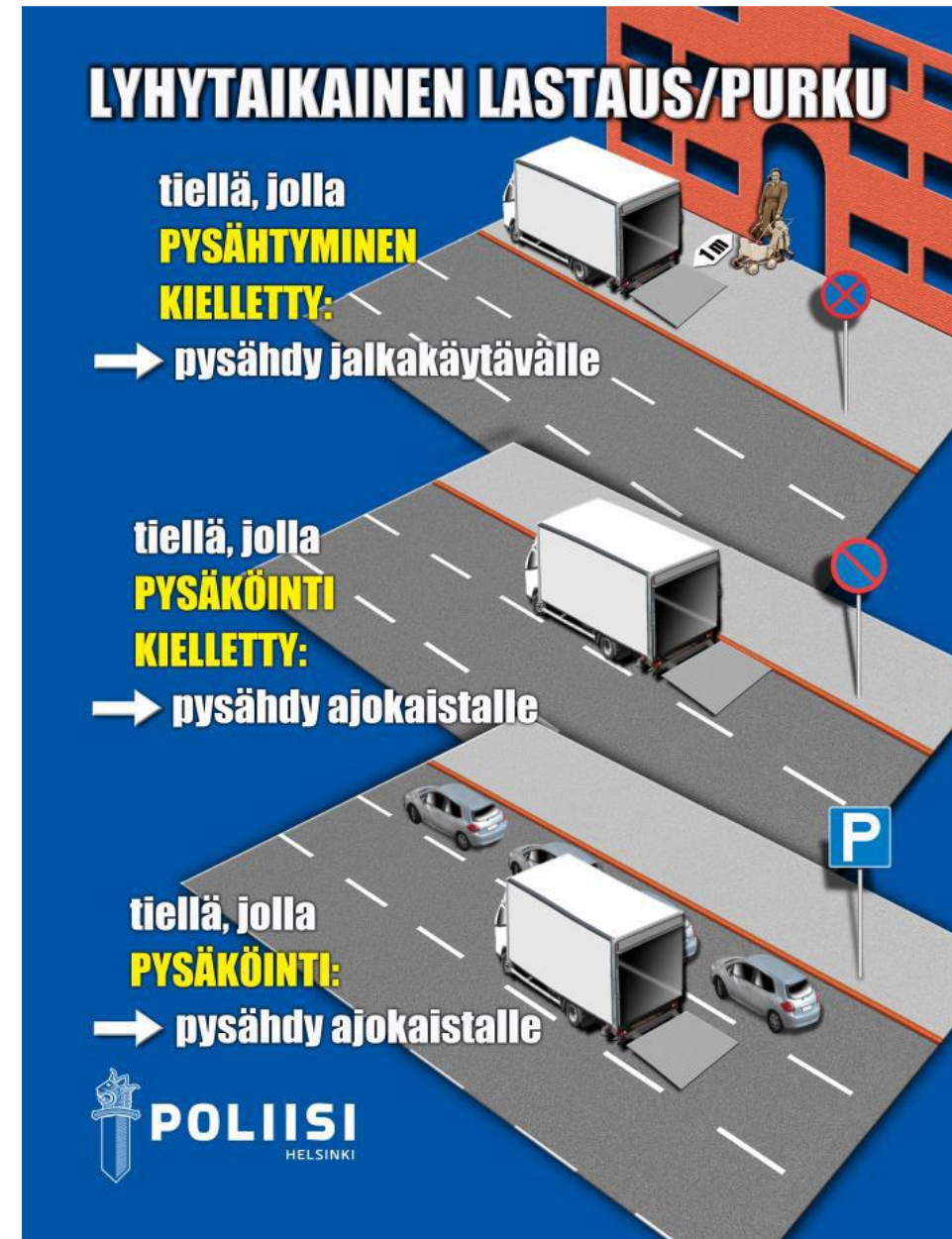
- Merkillä C43 kielletään pysäyttäminen muilta ajoneuvoilta kuin kuormaavilta ja kuormaa purkavilta ajoneuvoilta tien sillä puolella, jolle merkki on pystytetty.
- Pysäyttäminen on sallittu myös matkustajien ottamista tai jättämistä varten.
- Vain tietylle ajoneuvoryhmälle sallittu pysäyttäminen osoitetaan lisäkilvellä H12.
- Merkin käyttäminen on myös mahdollista pysäköintikieltoalueella.
- Jos pysäköintikieltoalueella jakeluliikenne halutaan ohjata pysähtymään tietyssä paikassa eikä koko alueella (vrt. seuraava kalvo), voidaan käyttää merkkiä C43.
 - Selkein ratkaisu on käyttää merkin kanssa tiemeraintä M5, jolloin on selvää (ainakin lumettomana aikana), mihin jakeluliikenne voi pysähtyä.
 - Toinen ratkaisu on käyttää merkin yhteydessä lisäkilpeä H3 (vaikutusalueen pituus).

C43

Lyhytaikainen lastaus/purku

- Merkki C37 pysäyttämisen kielletty ei kiellä tieliikennelaissa sallittua pysäyttämistä jalkakäytävälle tai pyörätielle.
 - Esim. jakeluautojen on tällöin sallittua pysähtyä jalkakäytävälle kuorman lastausta ja purkua varten
- Merkin C38 pysäköinti kielletty vaikutusalueella jakeluautot voivat pysähtyä ajoradalle ajoneuvon lastausta ja purkua varten.

Suostumuksen antaminen liikenteenohjauslaitteesta ja tiedon toimittaminen Digiroadiin

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen (71 § ja HE perustelut)

Liikenteenohjauslaitteen asettaa:

1. Maantielle toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Väyläviraston ohjauksen perusteella
2. Kadulle ja muulle kunnan hallinnoimalle tielle kunta
3. Muulle kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle tielle tienpitäjä saatuaan siihen **kunnan suostumuksen**
 - Tienpitäjä on näissä tilanteissa tieosakas tai kiinteistö, jonka piiriin tie kuuluu, sen omistaja tai haltija
 - Suostumusasia tulee kunnassa **vireille hakemuksesta**.
 - Suostumuksen antamiseen sovelletaan hallintolakia.
 - **Kunta saa periä maksun** 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun suostumuksen käsittelystä aiheutuneista kustannuksista.
4. Tilapäistä käyttöä varten myös poliisi, rajavartiomies, tullimies tai pelastusviranomainen.
 - Yksityisen tienpitäjän ei tarvitse hankkia kunnan suostumusta tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten ja tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen.

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen (71 § ja HE perustelut)

- Edellä 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetun liikenteenohjauslaitteen asettamisesta on tienpitäjän toimitettava tieto Väylävirastolle ohjauslaitetta koskevan tiedon tallentamiseksi tietojärjestelmään (Väyläviraston Digiroad-tietojärjestelmä).
- Väylävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoa ja millä tavalla tai missä muodossa tieto Väylävirastolle toimitetaan.
- Liikenteenohjauslaitteella tarkoitetaan liikennevaloa, liikennemerkkiä tai tiemeraintä. Liikenteenohjauslaitteita ovat myös erilaiset siirrettävät ohjauslaitteet (esimerkiksi puomit).

Huomioitavaa suostumuksen antamisesta

- **Suostumusasian vireillepano on hakijan vastuulla**
 - Kunnalla ei ole yleistä valvontavelvollisuutta tieliikennelain noudattamisessa.
- Kunnan tulee tehdä suostumuksesta **hallintopäätös hallintolakia soveltaen**
 - Päätökseen mukaan hallintolain mukainen oikaisuvaatimus, ei siis kuntalain (tieliikennelaki 193 §, hallintovalitus)
- Kunnan kannattaa huomioida, että liikenteenohjauslaite on oikeasisältöinen ja tarkoituksenmukainen tien turvalliselle käytölle.
- Laki mahdollistaa **käsittelymaksujen** perimisen.
 - Maksut ovat osaltaan kuntataloudelle tärkeä tulonlähde etenkin, kun resurssitarpeet asian käsittelyyn kunnassa kasvavat.

Tarvittavat toimenpiteet kunnassa 1/3

- Kunnan kannattaa tehdä **taksapäätös** kuntalain mukaisesti kunnalle koituvien kustannusten kattamiseksi - vastaavasti kuin kunnalla on taksapäätös esim. rakennusluvan käsittelystä ja muista rakennusvalvonnan toimenpiteistä perittävistä maksuista
 - Kunnan taksan perusteet ja määrittäminen.
 - Maksut tai maksuluokat suhteessa kunnalle koituvaan työmäärään: esim. selvät tapaukset, maastokäyntiä edellyttävät ja/tai neuvottelua edellyttävät.
 - Laskutus- ja muiden hallintokustannusten ja tietojärjestelmäkustannusten sisällyttäminen maksuun.

Tarvittavat toimenpiteet kunnassa 2/3

- Valtuuston kannattaa hallintosäännössä **delegoida toimivalta** kunnan suostumuksen antamisesta ja maksun määräämisestä viranhaltijoille, ellei sitä ole jo tehty (kuntalaki 91 §)
- Kunnan kannattaa tehdä **asiakasohje** suostumuksen hakijoille:
 - Tiedot hakemukseen liitettävistä asiakirjoista, ml. liikenteenohjaussuunnitelma.
 - Ilmoittaako hakija liikenteenohjauslaitteen sijaintikoordinaatit hakemuksen yhteydessä.
 - Muut tarvittavat ohjeet ja tieto käsittelymaksun määräytymisestä.

Tarvittavat toimenpiteet kunnassa 3/3

- Kunnan kannattaa huomioda, että
 - Viranomaisella on **yleinen neuvontavelvollisuus**, mutta päätöksen tekevän viranomaisen **tehtävänä ei ole toimia suunnittelukonsulttina**.
 - Yksityiset tahot voivat käyttää asiantuntijapalveluja liikenteenohjauksen suunnittelussa, kuten kunnatkin käyttävät.
- Suostumuksen yhteydessä on syytä määritellä **hakijan huolehdittavaksi kuuluvat asiat**
 - Hakija vastaa liikenteenohjauslaitteen paikalleen asettamisesta ja kunnossapidosta.
 - Hakija vastaa liikenteenohjauslaitteen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta, vaikka olosuhteet tai tilanne muuttuisivat.

Liikenteenohjauslaitetiedon toimittaminen Väylävirastolle

- **Tiedon toimittaa lähtökohtaisesti liikenteenohjauslaitteen asettaja**
 1. Maanteiden osalta ELY-keskukset
 2. Katua tai muuta kunnan hallinnoimaa aluetta koskien kunta
 3. Muiden kuin 1. ja 2. kohdassa tarkoitettujen teiden osalta tienpitäjä (tieosakas tai kiinteistö) saatuaan siihen kunnan suostumuksen
- Kunta voi toimittaa Väylävirastolle päätökset antamistaan suostumuksista.
- Jos tiedon toimittaminen jää liikenteenohjauslaitteen asettajalle, tiedon toimittamisvelvollisuudesta on syytä ohjeistaa suostumuksessa.

Liikenteenohjauslaitetiedon toimittaminen Väylävirastolle

- **Vaatimus voimaan 1.6.2020**, ei siirtymäaikaa.
- Lain vaatimus koskee lain **voimaantultua tehtyjä päätöksiä**
- Monet kunnat tulevat ylittämään lain minimivaatimukset ja kehittämään liikenteenohjauslaitetietojensa kokonaisvaltaista hallintaa.
 - Asia edellyttää kehittämistyötä kunnissa kuten myös Digiroadin puolella.
- Väylävirasto tulee antamaan **ohjeen** kunnille liikenteenohjauslaitetiedon tarkemmasta toimitusmuodosta ja -tavasta.
 - Ohje on ollut lausunnoilla toukokuussa 2020.
 - Ks. Kuntaliiton lausunto <https://www.kuntaliitto.fi/lausunnot/2020/kuntaliiton-lausunto-ohjeesta-liikenteenohjauslaitetietojen-toimittamisesta>

KUNTA LIITTO